

Za gospodarje

Maribor dne 23. avgusta 1933.

Banovinski prispevek za napravo gnojišč in gnojničnih jam.

V banovinskem proračunu za l. 1933-1934 je določen znesek 280.000 Din kot prispevek za ureditev gnojišč.

Ker niso bila določena v proračunu, niti v uredbi gleda banovinskega proračuna nobena načela, po katerih se bodo dajali taki prispevki, je banska uprava dravske banovine izdala dne 18. 5. 1933 posebna določila, ki jih morajo upoštevati tako prosilci kakor tudi občastva.

Banovinskega prispevka

ne dobi prosilec v gotovini izplačanega, marveč plača istega banska uprava naravnost tvrdki, ki dobavi cement. Prosilec dobi določeno količino cementa, od katerega plača banska uprava določeni odstotek, ostanek pa prosilec sam.

Prispevki znašajo:

1. 50% nabavne cene pri gnojiščih do 8 glav velike živine;
2. 40% nabavne cene pri gnojiščih od 9 do 13 glav velike živine;
3. 30% nabavne cene pri gnojiščih za 14 ali več glav velike živine.

Določeno je, da ti banovinski prispevki ne smejo za enega posestnika znašati več kakor 2000 Din.

Število velike živine se izračuna tako-le: Odrasli konj ali odraslo govedo nad dvema letoma = ena glava; junčad ali mladi konji = pol glave; teleta, mlada žrebeta ali svinje brez razlike na starosti = četrt glave.

Omenjene, v odstotkih naznačene prispevke lahko banska uprava zviša:

1. v srezih, kjer za napravo gnojišč še ni dovolj zanimanja, za 10%, to je na 60, 50, oziroma 40%;
2. izjemoma v srezih, kjer je naprava gnojišč zvezana z izrednimi višjimi potrebami, za 20%, to je na 70, 60, oziroma 50%.

V teh primerih znaša lahko banovinski prispevek tudi več kakor 2000 Din.

Zaradi cenejše nabave naroča cement banska uprava na ime in račun organizacij, oziroma občin, katerim je bil prispevek priznan. Kupci naročenega cementa so imenovane organizacije, ozir. občine. Dobavni rok cementa se določi enotno za naslednjo pomlad in sicer to najkasneje do 15. aprila. O izvršenem naročilu obvesti banska uprava prizadete organizacije, oziroma občine, kakor tudi sreska načelstva s točno navedbo višine banovinskega prispevka in ostanka, ki ga plačajo posamezni prosilci, oziroma organizacije ali občine po železniškem povzetju. Zaradi tega morajo kmetijske organizacije ali občine, ki so vložile skupne prošnje, pobrati od prosilcev pravočasno na prosilce odpadajoče zneske, da lahko dobavljeni cement takoj po obvestitvi brez pridržka dvignejo.

Upravičen je zaprositi

načeloma vsak posamezni kmetovalec, vendar pa imajo prednost skupne prošnje, ki jih napravijo:

1. kmetijske organizacije (zadruga ali društva, podružnice, odseki) ali
2. občine,

in to najmanj za 5 svojih članov ali občanov, ki morajo vsi prebivati v okolišju ene in iste železniške postaje.

Prošnje posameznikov,

torej onih, ki jih niso napravile kmetijske organizacije ali občine, je mogoče upoštevati le izjemoma v okviru določenega kreditnega deleža v primerih, ki so vredni ozira. Tak primer je zlasti podan v krajih:

1. kjer še daleč na okoli ni urejenega gnojišča in
2. ako se napravi gnojišče na posebno vidnem mestu.

Vsebinska prošnje.

Za sestavitev prošnje so posebni obrazi, v katerih je treba navesti:

1. imena in točna bivališča poedinih prosilcev;

2. število velike živine (konji, odrasla goveda);

3. število juničadi in male živine (teleta in svinje), ki jih prosilec ima;

4. se vsak prosilec podpiše in obveže:

a) da bo delo izvršil v določenem roku točno po načrtu in navodilih sreskega kmetijskega referenta;

b) da bo s svojim delom in z denarjem kril vse ostale stroške naprave, t. j. da bo preskrbel ostali material (pesek, gramoz, les, železo) in plačal tudi delo;

c) da bo v nasprotnem primeru povrnil vso prejeto podporo za cement;

č) da bo preskrbel zidarja, ki bo delo strokovno izvršil;

d) da bo pristopil kot član k eni izmed kmetijskih organizacij, in to le v tistih krajih, kjer take organizacije obstoje.

Podpise prosilcev na teh prošnjah overava brezplačno občinsko županstvo.

Istočasno s prošnjo mora vsak prosilec položiti

varščino

v znesku 250 Din pri sreskem načelstvu. Ta znesek izgubi prosilec v korist sreskega kmetijskega odbora:

a) ako odstopi od svoje prošnje, ko je komisija že pregledala prostor, ali

b) ako poslanega cementa ne prevzame;

c) ako prosilec ne napravi gnojišča do določenega roka, ali

č) ne izdelata gnojišča po načrtu.

Prav tako služi varščina v kritje morebitnih ležarinskih stroškov, ako prosilec ne pride pravočasno po cement.

Konec sledi.

Ljudski pravnik.

Določitev oglednika živine. Š. F. Sv. R. S. Zanima Vas, če more župan sam določiti oglednika, ali more to storiti samo občinski odbor. — Določitev oglednika živine spada po našem mnenju k izvrševanju krajevne policije, ki je pa v zmislu zakona bistvena županova naloga. Ker mora isto izvrševati župan, si more tudi poljubno določiti osebo, ki bo v njegovem imenu izvršila živino-ogledniške posle.

Blagajnik pri občini. Š. F. Sv. R. S.

Vprašate, če mora imeti župan blagajnika pri občini ali ne. — Po doslej veljavnih zakonih ni nikjer predpisano, da mora imeti župan občinskega blagajnika, ker ti posli niso tako obsežni, da bi jih ne zmožel župan sam, ali pa občinski tajnik, ki ga občina veliko bolj in preje rabi, kakor pa blagajnika. Seveda če župan iz svojega plača blagajnika, mu nastavitve posebnega uradnika za blagajnika ne morete ubraniti. V obratnem primeru pa bo lahko občinski odbor preprečil nastavitve občinskega blagajnika s tem, da ne bo odobril v občinskem proračunu dotične postavke, ostali davkoplačevalci pa na ta način, da se bodo zoper takšno postavko v občinskem proračunu pritožili na nadrejeno državno oblast.

Odgovornost za kaznjiva dejanja nedoletnega pastirja. Z. A. P. Vaša mati je kupila za 3 Din kolofonije proti kebrrom. Pri hiši imate 14letnega pastirja, ki je že oproščen šole. Imate ga pravzaprav iz usmiljenja, ker je brez matere, oče pa se zanj ne briga, ker je v drugič poročen. Ta fant je strašno neubogljiv; ne pomaga ne beseda in tudi šiba ne zaleže. Vsako nedeljo je odšel z doma in rekel domačim, da se hodi kopat. Tam se je več enakih znašlo in so baje lovili ribe. Nekoč je brez Vaše vednosti ali naročila prinesel skrivaj domov par za prst velikih rib, ki so jih mačke nosile. Lovski upravičenec je celo zadevo ovadil orožnikom. Sedaj ste pa toženi, dočim gre fant le za pričo, ker je rekel, da je pri Vas vzel kolofonijo, čeprav to ni resnica, ker je bila od Vaše matere kupljena kolofonija še nedotaknjena. Vi sploh niste vedeli, da je v Vaši hiši kolofonija. Fanta ste zaradi nedeljskih odhodov z doma vedno kaznovali. Vprašate, če Vas lovski upravičenec sme tožiti za škodo, ker ste pri celi stvari popolnoma nedolžni. — Po našem mnenju Vi ne odgovarjate za nobeno škodo, ki jo je napravil Vaš 14letni pastir, ker je lovil ribe na skrivaj. Iz vprašanja razberemo, da je lovil ribe s kolofonijo. Posest kolofonije ni kaznjiva, ker je Vaša mati vendar kupila isto v lekarni ali v drogeriji. Sicer pa Vi niti vedeli niste, da je kolofonija v Vaši hiši. Poleg vsega tega pa pravi-

te, da imate dokaze, da sploh ni vzel pri Vas kolofonije, ker je ona, ki jo je prinesla k hiši Vaša mati, še nedotaknjena. Ker je fant star že 14 let, odgovarja tudi on kazensko. Vse te naše navedbe veljajo seveda le tedaj, ako je pastir v resnici lovil ribe brez Vaše vednosti in brez Vašega naročila. Če je zadeva taka, kakor ste jo Vi opisali, se Vam pravde ni treba bati, ker ne boste mogli biti obsojeni za dejanja, ki jih niste napravili in ki so jih tudi drugi izvršili brez Vašega naročila, brez Vaše vednosti in brez Vaše koristi. Pri sodišču boste morali natančno navesti vse dokaze, ki Vas razbremenjujejo in na podlagi katerih boste mogli dokazati, da pastir ni vzel kolofonije pri Vas in da je delal brez Vaše vednosti in brez Vašega naročila.

Pravica postavitve plota na lastnem svetu. Z. M. R. Pred nekaj leti ste postavili plot tik do mej svojega posestva. Sedaj pa je začel tudi sosed kopati tik do svoje meje navpično grabo, vsled česar se bojite, da bo Vaš plot sčasoma padel. Vprašate, kaj Vam je storili. — Vsak lastnik zemljišča sme isto svobodno in poljubno rabiti, vsled česar ste Vi imeli pravico postaviti plot tik ob meji svojega posestva, prav tako pa tudi sosedu ne morete zabraniti, da bi na svojem svetu ne postavil, oziroma izkopal navpičnega jarka. Le, če bi Vam vsled tega nastala škoda, in če bi bilo dejanje sosedu izvršeno zgolj iz nagajivosti v Vašo škodo, potem boste imeli pravico zahtevati od sosedu povračilo dejansko nastale škode.

Postavitve gospodarskega poslopja ob meji. Z. M. R. Želite povečati, oziroma na novo postaviti gospodarsko poslopje. Ker nimate na drugem mestu primerne stavbenega prostora, želite postaviti gospodarsko poslopje na svetu, ki meji na njivo sosedu, s katerim se je težko sporazumeti. Vprašate, koliko da mora biti kap strehe oddaljen od meje sosedove njive. — Za oddaljenost strehe oziroma kapi od sosedove meje ni nobenega zakonitega predpisa, vsled česar morete postaviti zgradbo tako, da bije kap na Vaš svet, in to tik ob meji na svojem svetu. Seveda boste odgovorni sosedu za vso morebitno škodo, ki bi mu nastala vsled postavitve gospo-

darskega poslopja, n. pr. Ker bi padel sneg na njegov svet. Poskušajte pa na vsak način zadevo s sosedom urediti na mirni način.

Zasilna pot. V. F. D. S sosedom imate parcele v takem kraju, da ne morete drugače spravljati z njiv, kakor čez svet spodnjega sosedu, ki pa Vam je to prepovedal, čeprav ste pripravljeni plačati za to odškodnino. — Ako na noben drug način nimate možnosti, da bi spravljali s parcele pridelke domov, kakor čez omenjeni svet sosedu, in Vam ta tega ne dovoli, potem zaprosite pri okrajnem sodišču za priznanje prisilne poti. Prošnjo utemeljite s tem, da nimate z javno cesto nobene zveze, vsled česar ne morete vršiti na svoji parceli rednega gospodarstva in je na gospodarski način okoriščati. Za priznanje take zasilne poti, ki bo obstojala ob služnosti vožnje čez sosedov travnik, boste morali plačati primerno odškodnino v štirih tednih po pravnomočnosti odločbe. Ta rok za plačilo odškodnine se lahko podaljša na tri leta. Stroške postopanja za določitev take poti boste morali sami trpeti. Po se bo potem vknjižila in bote imeli za vedno mir.

Šolska obveznost. H. I. P. p. P. Imate fanta, ki bo spolnil 14 let, a se od Vas zahteva, da mora isti hoditi še eno leto v šolo. Želite vedeti, če mora Vaš fant, ki je začel hoditi v šolo, predno je stopil v veljavo novi šolski zakon, obiskovati šolo toliko čas, kakor to predpisuje novi zakon o narodnih šolah. — Narodne šole se delijo na osnovne šole in višje narodne šole. Osnovna šola traja 4 leta, višja narodna šola pa za otroke, ki so dovršili osnovno šolo, do dovršenega 14. leta, prav tako 4 leta. Osnovna kakor tudi višja narodna šola ima vsaka zase 4 razrede ali skupno 8 razredov. Vsak otrok bi moral hoditi v šolo toliko časa, da napravi vseh 8 razredov. Ker je pri nekaterih otrokih vsled njihove bolezni to izključeno, pri drugih pa ni pričakovati, da bi napravili vse razrede, ker bi morali predolgo hoditi v šolo, je dovoljeno, da se učenca izbrše iz šole med obveznim osemletnim šolanjem: 1. Če težko oboli za neozdravljivo boleznijo. 2. Če je zaradi poznega vpisa ali ponavljanja razredov prestar za šolo in dovrši deček 16. leto, deklica pa 15.

leto. Kdor še ni dovršil vseh 8 razredov narodne šole, pa je že dopolnil 16. ozir. 15. leto, morejo njegovi roditelji zaprositi krajevni šolski odbor za izbris, ali pa ga tudi šolski odbor sam po svojem prevdanku izbriše. To odločbo o izbrisu pred izgotovitvijo Sletne obvezne šolske dobe mora potrditi sresko načelstvo. Od obveznosti, da mora vsak otrok napraviti 8 razredov narodne šole, so nadalje oproščeni oni otroci: 1. ki po dovršenem 4. letu osnovne šole nadaljujejo šolanje v meščanski, srednji ali strokovni šoli; 2. ki vstopijo pred dovršenim 14. letom v obrt in trgovino, ali ki hodijo v obrtno-trgovinsko šolo. Če Vaš fant še ni dopolnil 16. leta in ga ne boste dali učiti kakega obrta, potem bo moral hoditi v šolo vsaj toliko časa še, da dopolni 16. leto. Nato pa imate pravico — ako ne bo že prej oproščen iz šole — vložiti prošnjo na krajevni šolski odbor za izbris.

Razna obvestila.

Na gospodinjiski šoli šolskih sester v Mariboru se prične pouk dne 15. septembra t. l. Učenke se uče kuhanja, šivanja, gospodinjstva in sploh vseh predmetov, ki so potrebni, da jih zna dobra gospodinja. Istočasno se začne tudi nemški tečaj. Potrebna pojasnila daje zavod šolskih sester v Mariboru.

Konjerejsko društvo za Dravsko bano vlnu priredi letos premovanje plemenskih konjev pod običajnimi pogoji in sicer Ljutomer dne 31. avgusta na glavnem trgu, začetek ob osmih, za srez Ljutomer. Sv. Lenart v Slov. goricah dne 12. septembra, začetek ob devetih, na posojilniščnem dvorišču za srez Maribor levi breg. Moškajnci na občinskem pašniku dne 13. septembra, začetek ob pol devetih, za srez Ptuj. Beltinci pri cerkvi dne 14. septembra, začetek ob pol devetih, za sreza Murska Sobota in Dolnja Lendava. Sv. Jernej na Dolenjskem na sejmišču dne 18. septembra, začetek ob pol devetih za sreza Krško in Brežice.

Pogoji za sprejem v državno strokovno šolo za pletarstvo v Ptuj. V prvi razred se sprejemajo učenci in učenke obojega spola, ki so dovršili vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole ali šest letnikov osnovne šole in imajo naj-

manj 14 let starosti. Prijave se lahko izvršijo pisмено in morajo vsebovati: 1. krstni list; 2. domovnico; 3. odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo; 4. izjavo starišev (varuha), s katero se zavezujejo vzdrževati gojenca. Šoli je priključen internat, ki se nahaja v Dijaškem domu v Ptuj. Pridnim, ubožnim učencem se bodo po možnosti izposlovale mesečne podpore. Prijave je vpslati najkasneje do 1. septembra t. l. Vsak prijavljenec prejme pisмено rešitev. Podrobnejša pojasnila daje upraviteljstvo šole.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 19. avgusta 1933 so pripeljali špeharji 8 komadov zaklanih svinj in je bilo svinjsko meso po 11—12 Din, špeh 13—14. Kmetje so pripeljali 15 voz sena po 30—35, 1 otave po 35, 7 voz slame po 20—27, 20 voz krompirja po 0.75, 17 voz čebule po 1.75—2.50 (česen 5—6), 3 voze zelja po 1—2. Jabolka 4—5, hruške 3—5, rane slive 2, marelice 6—8, breskve 6—8, maline 4—5, dalmatinsko grozdje 12—16, luščeni orehi 24—28. Na trgu je bilo 11 vreč pšenice po 1.75—2, 7 vreč rži 1.50—2, 7 ječmena 1.25, 9 koruze 1.50, 13 ovsa 1—1.25, 5 prosa 1.50, 3 ajde 1.75, 4 fižola 1.50—2. Kokoši je bilo 78 po 20—25, 1170 piščancev po 15—50, 8 gosi po 25—35, 13 puranov po 30—40, 46 ovc 15—20, 43 kuncev po 5—20. Smetana 10—12, surovo maslo 20—24, jajca 0.50—0.75 Din.

Mariborski svinjski sejem 18. 8. 1933. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 148 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 90 do 140 Din, 7—9 tednov stari 210 do 240 D, 3—4 mesece stari 280 do 340 Din, 5—7 mesecev stari 400 do 550 Din, 8—10 mesecev stari 650 do 680 Din, 1 leto stari 700 do 750 Din, 1 kg žive teže 7—8 Din, 1 kg mrtve teže 10—10.50 Din, Prodanih je bilo 74 svinj.

Mesne cene v Mariboru so bile sledeče: volovsko meso I. vrste 10—12 Din, II. vrste 8—10 Din, meso od bikov, krav in telic 5—7 Din. telečje meso I. vrste 10—14 Din, II. vrste 6—8 Din, svinjsko meso sveže 10—16 Din.